

Innovació a Espanya: una mica per sota de la UE

La innovació és una variable clau per augmentar el creixement de potencial de les economies. En aquest article, analitzem l'evolució a Espanya de l'índex d'innovació construït per la Comissió Europea per aclarir una mica aquesta qüestió. Aquest índex¹ es construeix a partir de 32 indicadors agrupats en 12 dimensions, com ara: atracció de talent, inversió en recerca i desenvolupament, i ús de tecnologies de la informació. El 2023, de les 38 economies europees analitzades, el valor més baix de l'índex el presentava Ucraïna (índex de 33 punts) i el més alt, Suïssa (índex de 151 punts). Així mateix, la mitjana de l'índex a la UE, de 108,5 punts el 2023,² se situava l'11% per sota dels EUA, el paradigma de la innovació.

Espanya en comparació amb la UE: hi ha marge de millora

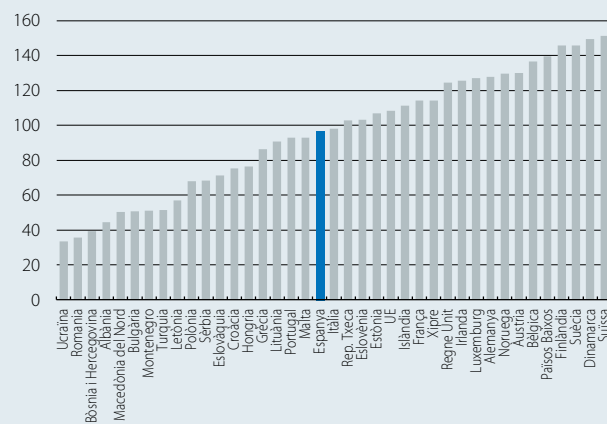
El 2023, l'índex d'innovació a Espanya es va situar en els 96 punts, l'11% per sota de la mitjana de la UE. Set anys enre, quan es va introduir aquest índex, Espanya se situava el 13% per sota de la mitjana comunitària, així que, malgrat que hem reduït una mica la bretxa amb la zona de l'euro, encara estem per sota. En relació amb els nostres principals parells europeus, el 2023, l'índex a Espanya se situava el 15% per sota dels nivells de França, el 25% per sota d'Alemanya i l'1% per sota d'Itàlia, però el 4% per damunt de Portugal.

Constatades aquestes dades, per què Espanya se situa en innovació una mica per sota de la UE i dels nostres principals socis europeus? Per respondre aquesta pregunta, comparem Espanya amb la mitjana europea el 2023 en algunes dimensions clau de l'índex d'innovació.

Els resultats, que es poden observar al tercer gràfic, mostren que Espanya està clarament millor que la UE en la fracció de treballadors amb competències digitals avançades i relativament a prop en ocupació en feines intensives en coneixement. En canvi, dues dimensions on hem de millorar (ja que ens trobàvem molt enrere) és en el grau d'innovació en pimes i en despesa en R+D invertida pel sector privat. El fet que Espanya estigui comparativament millor en competències digitals avançades i en ocupació tecnològica injecta un missatge esperançador de cara a reduir la bretxa amb Europa. En qualsevol cas, però, tres reflexions són ineludibles.

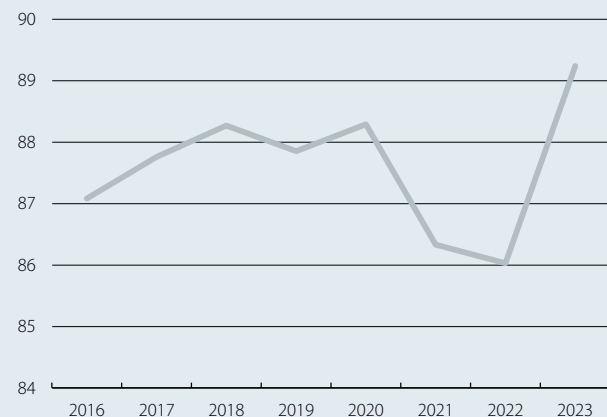
1. L'índex normalitza per la dimensió poblacional de cada país o de cada regió perquè els resultats no es vegin determinats per la població.
 2. 100 el 2016. Les mitjanes de la UE són sempre ponderades pel pes poblacional de cada país.

Índex d'innovació 2023: comparativa europea

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de la Comissió Europea.

Comparativa índex d'innovació Espanya vs. UE

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de la Comissió Europea.

Primer, és essencial que no hi hagi *skill mismatches*, de manera que s'aconsegueixi aparellar aquestes habilitats amb llocs de treball amb un potencial innovador elevat. Fins a la data, l'evidència indica que alinear les habilitats de l'oferta de treball amb el que demanen les empreses és una assignatura pendent de l'economia espanyola.³ Segon, és essencial una major inversió en R+D per fer el salt qualitatiu al qual aspirem. I, tercer, és imprescindible que, en un país en què les pimes són una part molt impor-

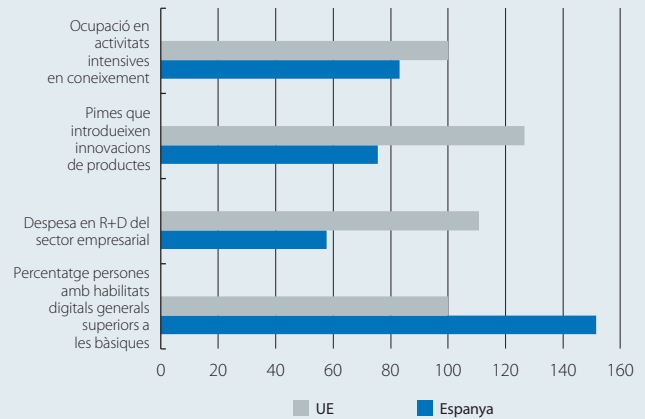
3. El 76% de les empreses reporten una bretxa d'habilitats entre el que les seves organitzacions necessiten i la formació que ofereix el sistema universitari. Al mateix temps, el 79% de les empreses informen d'una bretxa d'habilitats entre els candidats amb formació professional. Vegeu Canals, J. (2020), «Changes in the portfolio of skills needed by Spanish companies following COVID-19».

tant del teixit productiu, els avanços en innovació es difonguin àmpliament pel teixit empresarial i que les pimes guanyin escala.⁴

Javier García Arenas

Subpilars índex innovació: comparativa Espanya vs. UE

Ràtio entre Espanya i la UE (%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de la Comissió Europea.

4. A Espanya, el nivell de productivitat de les grans empreses és més del doble que el de les microempreses. A més a més, diversos estudis destaquen que les grans empreses tenen una major propensió a invertir en actius intangibles. No obstant això, el pes de les empreses de dimensió mitjana o gran a l'economia espanyola és menor que en altres països. A Espanya, al voltant del 35% de l'ocupació es concentra en empreses de més de 50 empleats, una proporció que se situa en el 66% a Alemanya.